

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-23

Zagreb, 19. listopada 2012.

HRVATSKI SABOR
Klubovi zastupnika – svima
Odbor za Ustav, Poslovnik i politički
sustav
Odbor za zakonodavstvo

MINISTARSTVO UPRAVE
n/p Arsena Bauka, ministra

PREDMET: Prijedlog Zakona o lokalnim izborima
- primjedbe i prijedlozi, dostavljaju se –

U privitku Vam na razmatranje dostavljamo primjedbe i prijedloge Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izbornog povjerenstvo) za koje smatramo da bi ih, radi tehnički i postupovno učinkovitije i jednostavnije provedbe Zakona o lokalnim izborima (u daljnjem tekstu: Zakon), svakako trebalo ugraditi u konačni tekst Zakona. Naime, predstavnici Državnog izbornog povjerenstva su sudjelovali u radu radne skupine Ministarstva uprave koja je razmatrala tekst Nacrta Zakona i tijekom radnih sastanaka iznijeli su niz prijedloga i primjedbi čiji je cilj bio poboljšanje Zakona, jačanje digniteta izbornog postupka te pojednostavljenje određenih zakonskih postupaka koje su obavezne za izborne sudionike. Dio tih prijedloga i primjedbi je ugrađen u Prijedlog Zakona, dok za jedan dio, koji predlagatelj Zakona nije prihvatio, procjenjujemo da bi njihovo prihvaćanje dodatno pridonijelo kvaliteti zakonskog prijedloga.

Uz članke 11. i 12.

Smatramo da je potrebno razmotriti mogućnost sažimanja kategorija za određivanje potrebnog broja potpisa.

Uz članak 13.

Predlažemo da se odredi jedna od zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, te da se precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Predlažemo da ovo pitanje bude regulirano ovim zakonom, a ne posebnim zakonom.

Uz članak 20. i 22.

Kako je u Prijedlogu Zakona u članku 20. stavku 3. propisano da su uz prijedloge kandidacijskih lista i kandidatura podnositelji dužni dostaviti podatke o broju posebnog računa za financiranje izborne promidžbe, datumu otvaranja posebnog računa i naziv banke kod koje je račun otvoren, potrebno je u članku 22. predvidjeti mogućnost odbacivanja kandidature ako se ti podaci ne dostave.

Iskustvo iz parlamentarnih izbora pokazalo je da su pojedini izborni sudionici tek na inzistiranje Državnog izbornog povjerenstva nakon proteka određenog vremena od predaje kandidatura otvarali posebne račune, neki tek neposredno prije samog izbornog dana, što je onemogućilo njihovu financijsku kontrolu. Same prekršajne sankcije nisu dostatne da bi se postigla svrha Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe koji i sam propisuje da su izborni sudionici dužni do podnošenja kandidature otvoriti poseban račun. Svrha je ostvarenje potpunog nadzora izborne promidžbe i ostvarenje transparentnosti izbornih kampanja i bez odredbe u izbornom zakonu koja omogućava odbacivanje kandidature moguće je da dio izbornih sudionika izbjegne transparentni nadzor financiranja svoje izborne promidžbe te da samo plati novčane kazne propisane Zakonom o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe za pojedinu fazu (neotvaranje posebnog računa, nepodnošenja izvješća itd.) i da u krajnjoj liniji bude izabran izborni sudionik iako je „izigrao“ Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Uz članak 24.

Predlažemo da se „kandidacijske liste grupe birača“ na zbirnoj listine navode iza „stranačkih lista“ kao posebna skupina, već da se navode abecednim redom (prema početnom slovu „K“), te da je redoslijed pojedine kandidacijske liste grupe birača određen abecednim redom prezimena nositelja te liste.

Uz članak 29.

Državno izborni povjerenstvo je mišljenja da je u ovom članku potrebno dodati stavak 5. u kojem će se regulirati situacija ukoliko kandidat umre u periodu unutar 10 dana do dana održavanja izbora.

Predlažemo da u toj situaciji lista ostane pravovaljanom i sa manjim brojem kandidata.

Uz članak 41.

Osnovna primjedba na način koji se predlaže za utvrđivanje članova proširenog sastava izbornih povjerenstava jest da on propisuje kompliciranu proceduru za njihovo utvrđivanje koja zahtjeva izračune omjera zastupljenosti političkih stranaka u lokalnim predstavničkim tijelima što svakako znači uključivanje osobe koja posjeduje odgovarajuće matematičko znanje. Te dodatne administrativne aktivnosti koje su nužne za izračun omjera u kojem pojedina stranka sudjeluje u općinskom, odnosno gradskom vijeću, te županijskoj skupštini, odnosno Skupštini Grada Zagreba nisu u Prijedlogu Zakona dovoljno jasno propisane da se bez posebnog znanja mogle provesti. Isto tako, takav izračun ostavlja mogućnost različitog tumačenja u određivanju omjera unutar grupacije stranaka od strane predstavnika te grupacije što u konačnici može rezultirati brojnim prigovorima na imenovanje proširenog sastava izbornih povjerenstava.

Osim toga, u stavku 3. je propisano da prošireni sastav povjerenstva čine tri člana vladajuće strukture i tri člana oporbe (takav način utvrđivanja proširenog sastava primjenjivao se i do sada), no potom se u stavku 4. propisuje na dosta nejasan i kompliciran način kako će izborni sudionici koji čine te dvije skupine međusobno određivati svoje predstavnike. Ta situacija postaje još kompliciranija kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinica područne samouprave, a općepoznato je da se redovni izbori upravo tako i provode, jer izračune vezuje uz sastav lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Mišljenja smo da nema potrebe nametati i propisivati političkim sudionicima način na koji će se izračunavati odnos ukupnog broja članova predstavničkog tijela unutar grupacije stranaka ako im je stavkom 3. omogućeno da dogovorno odrede svoje predstavnike.

U slučaju da se ne uspiju dogovoriti ta obaveza se stavkom 6. daje u nadležnost izbornim povjerenstvima. No i ovdje se javlja problem, jer se raspored predstavnika određuje ždrijebom, ali uz dodatni uvjet: „u pravilu na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude zastupljena u najvećem mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika“. Taj dodatni uvjet je vrlo nejasan, jer nije određeno koja povjerenstva, kao niti koje predstavnike treba uzeti u obzir pri određivanju predstavnika. Osim toga, kada se predstavnici utvrđuju ždrijebom tada se ždrijebom određuju predstavnici političkih stranaka, a svi drugi dodatni uvjeti narušavaju mogućnost „slučajnog odabira“. Također i činjenica da izorno povjerenstvo određuje raspored ždrijebom „u pravilu na način ...“ znači da to i ne mora uvijek biti taj način što može dovesti u sumnju ispravnost odluke izbornog povjerenstva, te njegovu političku neovisnost, a što u krajnjem slučaju može dovesti u pitanje i regularnost izbora.

Zbog svega navedenog smatramo da treba zadržati dosadašnji način utvrđivanja proširenog sastava izbornih povjerenstava, jer je on puno jednostavniji i transparentniji te su svim izbornim sudionicima već i u trenutku raspisivanja izbora, bez posebnih izračuna, poznata „pravila igre“. Osim toga, Državno izorno povjerenstvo, odnosno nadležna izborna povjerenstva, do sada nisu pri imenovanju proširenog sastava imali problema koji bi otežali njihovo imenovanje, već je taj postupak funkcionirao kao jedna uhodana praksa koju su prihvatili svi izborni sudionici.

U odnosu na stavak 6. još jednom ističemo da je odredba prema kojoj će nadležno izorno povjerenstvo morati voditi računa o tome koja da stranka bude zastupljena „u najvećem

mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika“, neprecizna i da se njome narušava osnovna koncepcija izbornih tijela kao neovisnih tijela.

Predlažemo da se članak 8. izmijeni tako da glasi:

„Predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke, dok članovi općinskih i gradskih izbornih povjerenstava po mogućnosti trebaju biti pravne struke.“

Uz članak 42.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava biračkih odbora bude kao i do sada (vidjeti članak 36. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), te ističemo primjedbe kao i u odnosu na prethodni članak.

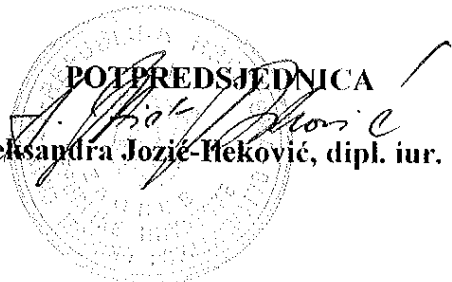
Uz članak 94. stavak 4.

Predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijebom kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava.

S poštovanjem,

POTPREDSJEDNICA
Aleksandra Jozic-Heković, dipl. iur.

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-28

Zagreb, 27. studenog 2012.

**MINISTARSTVO UPRAVE
n/p Arsena Bauka, ministra**

**ZAGREB
Maksimirska 63**

VEZA: Klasa: 023-01/12-01/251; Urbroj: 515-02-01-01/1-12-17

**PREDMET: Nacrt konačnog prijedloga zakona o lokalnim izborima
- primjedbe, dostavljaju se -**

Poštovani,

u svezi dostavljenog Nacrta konačnog prijedloga zakona o lokalnim izborima (u daljnjem tekstu: Nacrt konačnog prijedloga), Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske daje sljedeće primjedbe.

Uz članak 13.

I nadalje predlažemo da se odredi jedna od zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, te da se precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Ovo tim više što se člankom 80. stavkom 1. t. 3. i člankom 92. stavkom 1. t. 3. kao jedan od razloga prestanka mandata člana predstavničkog tijela / općinskog načelnika, gradonačelnika i župana propisuje osuđenost (pravomoćna sudska presuda) na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci.

Također ukazujemo da se istovjetni problem javlja i u slučaju izbora osobe potpuno lišene poslovne sposobnosti (pravomoćnom sudskom odlukom). Ta osoba može konzumirati biračko pravo u cijelosti (kako aktivno, tako i pasivno), no u slučaju da je izabrana, otvara se pitanje na koji će način ostvariti svoje pravo zagwarantirano člankom 29. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kojim je propisano pravo sudjelovanja osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu, s obzirom na odredbe članka 80. stavak 1. t. 2 i članka 92. stavak 1. t. 2. Nacrta konačnog prijedloga.

Nadalje smatramo da bi predloženi Zakon trebao jasno propisati postupak glasovanja osoba lišenih poslovne sposobnosti na način da se razradi uz pomoć koje osobe navedeni birači mogu doći na biračko mjesto (skrbnici, zaposlenici ustanova u kojima su smještene te osobe i sl.), te im pomoći prilikom glasovanja, a da se ne dovede u pitanje iskazivanje njihove stvarne volje.

Uz članak 29.

Državno izborno povjerenstvo je mišljenja da je u ovom članku potrebno dodati stavak 5. u kojem će se regulirati situacija ukoliko kandidat umre u periodu unutar 10 dana do dana održavanja izbora.

Predlažemo da u toj situaciji lista ostane pravovaljanom i sa manjim brojem kandidata što je potrebno Zakonom jasno propisati.

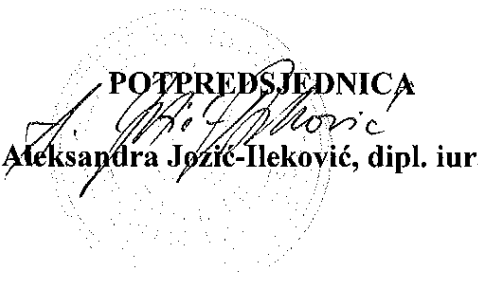
Uz članak 94. stavak 4.

Predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijebom kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava. Stoga predlažemo brisanje citiranog stavka.

S poštovanjem,

POTPREDŠJEDNICA
Aleksandra Jozic-Ilekovic
Aleksandra Jozic-Ileković, dipl. iur.